

**PROJEKT PROGRAMU WSPÓŁPRACY MIASTA I GMINY BOGATYNIA
Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI ORAZ PODMIOTAMI, O KTÓRYCH
MOWA W ART. 3 UST. 3 USTAWY Z DNIA 24 KWIETNIA 2003 R.
O DZIAŁALNOŚCI POŻYTKU PUBLICZNEGO I O WOLONTARIACIE NA LATA
2012-2014.**

Wstęp

Współpraca Miasta i Gminy Bogatynia z organizacjami pozarządowymi, oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, wiąże się z realizacją zasady pomocniczości oraz służy umacnianiu uprawnień obywateli i ich wspólnot.

Działalność osób zrzeszonych w wymienionych wyżej podmiotach sprzyja tworzeniu więzi społecznych, odpowiedzialności za swoje otoczenie oraz zaspokajaniu potrzeb różnych grup mieszkańców. Wyrazem dążenia Miasta i Gminy Bogatynia do wspierania tej działalności jest „Program współpracy Miasta i Gminy Bogatynia z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, na lata 2012-2014”. Program ten reguluje zakres współpracy w wymiarze finansowym oraz niefinansowym, określa też jej formy.

Niniejszy Program jest wyrazem polityki władz Miasta i Gminy wobec organizacji pozarządowych i innych podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego, polityki zmierzającej do zapewnienia im jak najlepszych możliwości do działania na terenie Miasta i Gminy Bogatynia.

Rozdział I

Postanowienia ogólne

§ 1. Ilekroć w Programie jest mowa o:

- 1) **ustawie** – rozumie się przez to ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. Nr 96, poz. 873 z późn. zm.),
- 2) **Burmistrz** – rozumie się przez to Burmistrza Miasta i Gminy Bogatynia,
- 3) **Programie** – rozumie się przez to *Program współpracy Miasta i Gminy Bogatynia z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na lata 2012-2014*”,
- 4) **podmiotach Programu** – rozumie się przez to organizacje pozarządowe oraz podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego, o których mowa w art. 3 ustawy,
- 5) **dotacji** – rozumie się przez to dotację w rozumieniu art. 221 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 z późn. zm.),

- 6) **konkursie** – rozumie się przez to otwarty konkurs ofert, o którym mowa w art. 11, ust. 2 ustawy.

Rozdział II

Cel główny i cele szczegółowe Programu

§ 2. Nadrzędnym celem współpracy Miasta i Gminy Bogatynia z organizacjami pozarządowymi jest dążenie do budowy społeczeństwa obywatelskiego.

§ 3. Celem głównym Programu jest podniesienie poziomu życia mieszkańców Miasta i Gminy Bogatynia oraz poprawa konkurencyjności regionu przy respektowaniu zasad zrównoważonego rozwoju poprzez:

- 1) poprawę współpracy międzysektorowej pomiędzy sektorem pozarządowym, a administracją publiczną,
- 2) wzmocnienie potencjału sektora pozarządowego w Mieście i Gminie Bogatynia, będącego jednym z elementów rozwoju społeczeństwa obywatelskiego,
- 3) tworzenie warunków do zwiększenia aktywności społecznej mieszkańców regionu,
- 4) rozwój partnerstwa publiczno-społecznego z ukierunkowaniem na zlecenie zadań publicznych organizacjom pozarządowym,
- 5) włączenie organizacji pozarządowych do realizacji polityki rozwoju Miasta i Gminy Bogatynia,
- 6) podnoszenie standardów współpracy Miasta i Gminy Bogatynia z organizacjami pozarządowymi w aspekcie realizacji zasad: pomocniczości, suwerenności stron, partnerstwa, efektywności, uczciwej konkurencji i jawności,
- 7) współpracę z organizacjami pozarządowymi wspierając inicjatywy oraz nowatorskie rozwiązania wychodzące naprzeciw oczekiwaniom i dążeniom społecznym oraz umożliwiające rozwiązywanie problemów społecznych.

§ 4. Celami szczegółowymi Programu są m.in.:

- 1) utworzenie, opartego na partnerstwie i reprezentacji, systemu komunikacji i współdziałania Miasta i Gminy Bogatynia z organizacjami pozarządowymi,
- 2) zwiększanie udziału zadań realizowanych przez Miasto i Gminę Bogatynia we współdziałaniu z organizacjami pozarządowymi, promocja powierzania zadań organizacjom pozarządowym,
- 3) wspieranie działań na rzecz rozwoju aktywności obywatelskiej i samoorganizacji społeczności w regionie,
- 4) włączanie sektora pozarządowego do współpracy międzyregionalnej, ogólnopolskiej i międzynarodowej realizowanej przez Miasto i Gminę Bogatynia oraz wspieranie inicjatyw organizacji pozarządowych w tym zakresie,
- 5) Współdziałanie Miasta i Gminy Bogatynia z organizacjami pozarządowymi w zakresie pozyskiwania środków z funduszy krajowych i międzynarodowych, ze szczególnym uwzględnieniem Europejskiego Funduszu Społecznego i innych funduszy europejskich.

Rozdział III

Zasady współpracy

§ 5. Współpraca Miasta i Gminy Bogatynia z podmiotami Programu opiera się na następujących zasadach:

1. pomocniczości, co oznacza, że Miasto i Gmina Bogatynia powierza podmiotom programu realizację zadań własnych, a podmioty programu zapewniają jego wykonanie w sposób ekonomiczny, profesjonalny i terminowy,
2. suwerenności stron, co oznacza, iż współpracujące strony samodzielnie i w sposób niezależny podejmują działania w zakresie współpracy,
3. partnerstwa, co oznacza, iż współpraca realizowana jest w zakresie: uczestnictwa podmiotów programu w rozeznawaniu i definiowaniu problemów mieszkańców Miasta i Gminy, sugerowaniu zakresu współpracy,
4. efektywności, co polega na wspólnym dążeniu Miasta i Gminy Bogatynia i podmiotów programu do osiągnięcia najlepszych efektów w realizacji zadań publicznych,
5. uczciwej konkurencji, co oznacza konkurencję zgodną z uczciwymi zwyczajami i prawem w dziedzinie współpracy w zakresie określonym ustawą,
6. jawności, która urzeczywistniana jest poprzez udostępnianie przez Miasto i Gminę Bogatynia współpracującym z nią podmiotom programu informacji o celach, kosztach i efektach współpracy, a także środkach finansowych zaplanowanych w budżecie Miasta i Gminy Bogatynia na współpracę z podmiotami programu oraz kryteriach i sposobie oceny projektów. Zasada jawności obliuguje podmioty programu do udostępniania danych dotyczących struktury organizacyjnej, sposobu funkcjonowania, prowadzenia przez nie działalności statutowej oraz sytuacji finansowej.

Rozdział IV Podmioty współpracy

§ 6. Podmiotami realizującymi współpracę są:

- 1) Rada Gminy i Miasta Bogatynia i jej komisje - wyznaczają kierunki polityki społecznej gminy oraz określają wysokość środków przeznaczonych na dofinansowanie przedsięwzięć realizowanych przez organizacje.
- 2) Burmistrz Miasta i Gminy Bogatynia – podejmuje decyzje o priorytetach współpracy z podmiotami programu, ogłasza otwarte konkursy na realizację zadań skierowanych do podmiotów programu, dysponuje środkami w ramach budżetu, decyduje o wyborze ofert i innych formach pomocy poszczególnym podmiotom programu.
- 3) Właściwe komórki organizacyjne Urzędu Miasta i Gminy i inne jednostki organizacyjne Gminy, które podejmują na bieżąco współpracę z organizacjami w zakresie działania określonego ich regulaminem lub statutem.
- 4) Organizacje realizujące zadania publiczne dla mieszkańców Miasta i Gminy Bogatynia lub na jej terenie bez względu na siedzibę organizacji.
- 5) Podmioty wymienione w art. 3 ust 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie.

Rozdział V Zakres przedmiotowy

§ 7. Obszar współpracy Miasta i Gminy Bogatynia z organizacjami obejmuje sferę zadań publicznych, o których mowa w art.4 ust.1 ustawy. Jako zadania priorytetowe Miasta i Gminy Bogatynia na lata 2012-2014 określa się zadania o charakterze gminnym, międzygminnym, lokalnym, regionalnym, powiatowym, wojewódzkim, ogólnopolskim, międzynarodowym z zakresu:

1) Kultury fizycznej i sportu

- a) zadania związane z organizacją imprez sportowych,
- b) projekty związane z udziałem dzieci i młodzieży w imprezach sportowych,
- c) zadania związane z upowszechnianiem kultury fizycznej w środowisku dzieci, młodzieży, osób po 50 roku życia i osób niepełnosprawnych poprzez organizację zajęć sportowo-rekreacyjnych, (m.in. treningów, festynów sportowo-rekreacyjnych, rajdów),

2) Turystyki, agroturystyki i promocji

- a) zadania związane z promocją walorów turystycznych regionu (m.in.: spotkania, targi, sympozja, wystawy, konkursy wiedzy o walorach regionu, festyny, publikacje, foldery),
- b) szkolenia, rajdy, zloty i inne,
- c) zadania związane z rozwojem szlaków turystycznych oraz organizacją i innych zadań promujących walory regionu,
- d) wsparcie turystyki prozdrowotnej.

3) Kultury, tradycji i edukacji

- a) promowanie, pielęgnowanie i prezentowanie tradycji narodowych oraz regionalnych (m.in. warsztaty, kursy, sympozja),
- b) wspieranie przedsięwzięć artystycznych i edukacyjnych.

4) Ekologii oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego

- a) projekty z zakresu organizacji m.in. imprez edukacyjnych, sympozjów, szkoleń, warsztatów, konkursów
- b) projekty wspierające udział w imprezach o charakterze regionalnym i ekologicznym ze szczególnym uwzględnieniem możliwości promocji regionu.

5) Pomocy społecznej

- a) projekty wspomagające:
 - integrację i przeciwdziałanie niepełnosprawności,
 - przeciwdziałanie bezrobociu, aktywizację zawodową i społeczną mieszkańców Miasta i Gminy Bogatynia wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem,
 - działanie na rzecz aktywizacji dzieci i młodzieży, wsparcie działania tematycznych grup nieformalnych (m.in.: poprzez szkolenia, doradztwo, informacje),
 - pomoc ofiarom przemocy domowej,
- b) projekty związane z organizacją imprez tematycznych takich, jak m.in.: Dzień Dziecka, Mikołaj, Wigilia.

6) Wypoczynku dzieci i młodzieży

- a) organizacji wypoczynku zimowego,
- b) organizacji wypoczynku letniego.

7) Promocji ochrony zdrowia

- a) wsparcie projektów z zakresu oświaty prozdrowotnej,
- b) promocja grup wsparcia.

8) Współpracy transgranicznej w ramach Gminnego Programu Współpracy Przygranicznej

- a) inicjowanie i wspieranie działań zachęcających do prowadzenia i pogłębiania współpracy przygranicznej w obszarze Związku Trzech Miast,
- b) stwarzanie warunków współpracy przygranicznej i współdziałanie w aspekcie integracji społecznej mieszkańców trójstyku,
- c) inicjowanie, współorganizowanie i promowanie imprez międzynarodowych,
- d) współdziałanie gminy w zakresie współpracy przygranicznej prowadzonej przez organizacje społeczne,
- e) promowanie i wspieranie projektów transgranicznych dotyczących rozwoju lokalnego trójstyku,

Burmistrz Miasta i Gminy Bogatynia może, na wniosek podmiotu programu, rozszerzyć listę zadań realizowanych w latach 2012-2014, po zasięgnięciu opinii właściwej komisji Rady Gminy i Miasta Bogatynia oraz uzgodnieniu z organizacjami.

Rozdział VI Formy współpracy

§ 8. Współpraca Miasta i Gminy Bogatynia z podmiotami programu może mieć następujące formy:

- a) powierzenie wykonania zadań publicznych wraz z udzieleniem dotacji na finansowanie ich realizacji,
 - b) wspieranie wykonywania zadań publicznych poprzez udzielenie dotacji na dofinansowanie ich realizacji.
- 1) Wzajemne informowanie się o planowanych kierunkach działalności i współdziałania w celu zharmonizowania tych kierunków odbywa się poprzez:
- a) prowadzenie na stronie internetowej UMiG w Bogatyni bazy danych o organizacjach oraz publikowanie ważnych informacji w serwisie informacyjnym,
 - b) konsultowanie z podmiotami Programu, odpowiednio do zakresu ich działalności, projektów aktów normatywnych w dziedzinach dotyczących działalności statutowych tych organizacji,
 - c) angażowanie podmiotów programu do wymiany doświadczeń, prezentacji osiągnięć,
 - d) inicjowanie lub współorganizowanie szkoleń podnoszących jakość pracy organizacji w sferze zadań publicznych,
 - e) wzajemne wykorzystanie wiedzy profesjonalistów pracujących w administracji samorządowej i organizacjach,
 - f) organizacja wspólnych konferencji i seminariów,
 - g) wspieranie akcji promującej przekazywanie 1% podatku dochodowego od osób fizycznych organizacjom społecznym,
 - h) pomoc organizacjom w nawiązywaniu współpracy z mediami.
- 2) Inne formy wsparcia mogą obejmować w szczególności:
- a) udzielanie pożyczek, gwarancji, poręczeń organizacjom pozarządowym na

- realizację zadań ze sfery pożytku społecznego,
- b) udzielenie pomocy przy organizowaniu spotkań otwartych przez organizacje, których tematyka wiąże się z Programem, np. poprzez możliwość nieodpłatnego udostępnienia lokalu , środków technicznych itp.,
- c) udzielanie pomocy w pozyskiwaniu środków finansowych na realizację zadań publicznych z innych źródeł niż dotacja z budżetu Gminy,
- d) przystępowanie Miasta i Gminy do partnerstw w projektach kierowanych przez organizacje pozarządowe do funduszy europejskich (lub innych),
- i) rekomendowanie projektów realizowanych przez podmioty Programu,
- j) obejmowanie honorowym patronatem Burmistrza Miasta i Gminy Bogatynia inicjatyw realizowanych przez podmioty Programu,
- k) tworzenia wieloletnich programów współpracy,
- l) funkcjonowania Rady Działalności Pożytku Publicznego na szczeblu gminnym,
- f) nieodpłatne udostępnianie, w miarę możliwości, pomieszczeń i sprzętu. Prowadzenie działalności informacyjnej w zakresie oferowanych przez inne podmioty szkoleń i publikacji dla organizacji pozarządowych.

Burmistrz Miasta i Gminy Bogatynia informuje organizacje o podstawowych priorytetowych kierunkach działań na lata 2012-2014, jednak to nie stanowi jedyne kryterium podjęcia współpracy. Do pozostałych kryteriów należą: wiarygodność, wykazana efektywność i skuteczność w realizacji założonych celów, nowatorstwo metod działania oraz posiadane zasoby organizacji oraz doświadczenie.

Rozdział VII

Wysokość środków przeznaczonych na realizację programu

- § 9.** Program finansowany będzie z budżetu Gminy Bogatynia oraz dostępnych funduszy europejskich.
Środki przeznaczone na realizację poszczególnych zadań w latach 2012-2014 zostaną szczegółowo określone w projekcie budżetu Gminy Bogatynia na poszczególne lata .

Rozdział VIII

Sposób oceny realizacji programu

- § 10.** Miernikami efektywności Programu Współpracy Miasta i Gminy Bogatynia z organizacjami Pozarządowymi w latach 2012-2014 r. będą uzyskane informacje dotyczące w szczególności:
- a) liczby organizacji pozarządowych podejmujących zadania publiczne na rzecz lokalnej społeczności,
 - b) liczby osób zaangażowanych w realizację zadań publicznych(w tym wolontariuszy),
 - c) liczby osób, które były adresatami różnych działań publicznych,
 - d) wysokości środków finansowych przeznaczonych z budżetu Gminy na realizację tych zadań,
 - e) łącznej wysokości środków finansowych i pozafinansowych zaangażowanych przez organizacje pozarządowe w realizację zadań publicznych na rzecz mieszkańców,

- f) wysokości dofinansowania uzyskanego ze środków Unii Europejskiej,
- g) systemowych rozwiązań ważnych dla funkcjonowania Miasta i Gminy Bogatynia

Burmistrz Miasta i Gminy Bogatynia złoży Radzie sprawozdanie z realizacji Programu do 30 kwietnia danego roku.

Rozdział IX

Informacje o sposobie tworzenia Programu oraz przebiegu konsultacji

§ 11. Tworzenie Programu przebiegać będzie w następujący sposób:

- 1) zamieszczenie na stronie internetowej Urzędu Miasta i Gminy informacji o rozpoczęciu prac nad przygotowaniem Programu oraz możliwości przesyłania drogą elektroniczną (formularz) przez podmioty Programu ogólnych propozycji, kierunków oraz obszarów działań do projektu Programu,
- 2) sporządzenie zestawienia i analiza formularzy otrzymanych drogą elektroniczną przez Wydział Współpracy Regionalnej i Transgranicznej,
- 3) przygotowanie przez Wydział założeń do projektu Programu,
- 4) przeprowadzenie z podmiotami Programu konsultacji projektu Programu,
- 5) przygotowanie przez Wydział Współpracy Regionalnej i Transgranicznej zestawienia uwag i wniosków zgłoszonych podczas konsultacji,
- 6) sporządzenie analizy uwag i wniosków zgłoszonych podczas konsultacji,
- 7) podjęcie przez Radę Gminy i Miasta Bogatynia uchwały przyjmującej projekt uchwały w sprawie przyjęcie Programu współpracy Miasta i Gminy Bogatynia z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego oraz skierowanie jej pod obrady Rady Gminy i Miasta Bogatynia,
- 8) przyjęcie przez Radę Gminy i Miasta Bogatynia uchwały w sprawie Programu współpracy Miasta i Gminy Bogatynia z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na lata 2012-2014.

§ 12. Konsultacje programu przebiegać będą w następujący sposób:

- 1) zamieszczenie na stronie internetowej Urzędu Miasta i Gminy informacji o możliwości przesłania drogą elektroniczną ogólnych propozycji, kierunków oraz obszarów działań do projektu Programu,
- 2) sporządzenie zestawienia i analiza formularzy otrzymanych drogą elektroniczną przez Wydział Współpracy Regionalnej i Transgranicznej,
- 3) zamieszczenie na stronie internetowej oraz na tablicy ogłoszeń Urzędu Miasta i Gminy projektu Programu oraz informacji o możliwości składania uwag i wniosków dotyczących projektu Programu w siedzibie Urzędu, przesyłania ich drogą pocztową lub za pośrednictwem poczty elektronicznej,
- 4) przygotowanie przez Wydział Współpracy Regionalnej i Transgranicznej zestawienia uwag i wniosków zgłoszonych podczas konsultacji,
- 5) sporządzenie analizy uwag i wniosków zgłoszonych podczas konsultacji,
- 6) przygotowanie sprawozdania z przebiegu konsultacji i zamieszczenie na stronie internetowej Urzędu w terminie 14 dni od daty zakończenia konsultacji.

Rozdział X

Tryb powoływania i zasady działania komisji konkursowych

- § 13.** 1) Komisje konkursowe powoływane są w celu opiniowania ofert w otwartych konkursach ofert.
- 2) Burmistrz Miasta i Gminy Bogatynia każdorazowo po ogłoszeniu otwartego konkursu ofert na realizację zadań publicznych powołuje w drodze zarządzenia komisję konkursową do oceny złożonych ofert.
- 3) W skład komisji konkursowej wchodzi:
1. pracownicy Urzędu Miasta i Gminy,
 2. przedstawiciele podmiotów Programu wyłonieni wg następujących kryteriów:
 - a. Burmistrz Miasta i Gminy Bogatynia na stronie internetowej Urzędu informuje o naborze do bazy kandydatów na członków komisji konkursowych w otwartych konkursach realizowanych w trybie ustawy (baza uaktualniana będzie co trzy miesiące). Do informacji dołącza się formularz zgłoszenia kandydata,
 - b. kandydatami na członków komisji konkursowej mogą być członkowie podmiotów Programu oraz osoby wskazane przez podmioty Programu (nie będące ich członkami), upoważnione do reprezentowania podmiotu Programu w procedurach konkursowych,
 - c. przedstawiciela podmiotów Programu z bazy kandydatów do udziału w pracach komisji konkursowej może rekomendować naczelnik wydziału/jednostki odpowiedzialnej za realizację konkursu,
 - d. Burmistrz, uwzględniając rodzaj zadań ogłoszonych konkursem, powołuje do komisji konkursowej przedstawiciela podmiotów z bazy kandydatów na członków komisji konkursowych,
 - e. w skład komisji konkursowej nie będą powoływani reprezentanci podmiotów, które ubiegają się w danym postępowaniu konkursowym o środki z budżetu Gminy lub pozostający z oferentami w takich relacjach, które mogłyby wywołać podejrzenie o stronniczość lub interesowność,
 - f. do czasu utworzenia bazy kandydatów na członków komisji konkursowych w otwartych konkursach realizowanych w trybie ustawy, Burmistrz zaprasza przedstawicieli podmiotów Programu do udziału w komisjach konkursowych,
 3. w pracach komisji konkursowej mogą uczestniczyć osoby posiadające specjalistyczną wiedzę w dziedzinie obejmującej zakres zadań publicznych, których konkurs dotyczy. Osoby te mogą zostać zaproszone przez Burmistrza lub komisję konkursową.
 4. Burmistrz powołując komisję konkursową wskazuje jej przewodniczącego i wiceprzewodniczącego.
- § 14.** Zasady działania komisji konkursowych do opiniowania ofert w otwartych konkursach ofert:
- 1) komisja pracuje w składzie osobowym powołanym Zarządzeniem Burmistrza,
 - 2) pracami komisji kieruje przewodniczący lub wiceprzewodniczący komisji,
 - 3) komisja realizuje swoje działania jeżeli w posiedzeniu uczestniczy co najmniej połowa jej składu,

- 4) w pracach komisji nie mogą brać udziału reprezentanci podmiotów wnioskujących o dotacje lub pozostający z oferentami w takich relacjach, które mogłyby wywołać podejrzenie o stronnictwo lub interesowność,
- 5) każdy członek komisji przed rozpoczęciem jej działalności zobowiązany jest do złożenia pisemnego oświadczenia w sprawie,
- 6) za udział w posiedzeniach komisji jej członkom nie przysługuje wynagrodzenie i zwrot kosztów podróży,
- 7) do zadań komisji konkursowej należy:
 - a) ocena ofert pod względem merytorycznym z uwzględnieniem kryteriów określonych w treści ogłoszenia konkursowego,
 - b) przygotowanie propozycji podziału środków pomiędzy oferentami,
 - c) sporządzenie protokołu z prac komisji,
- 8) do zadań przewodniczącego komisji należy:
 - a) przewodniczenie pracom komisji,
 - b) przygotowanie wykazu ofert rekomendowanych do dofinansowania przez Burmistrza Miasta i Gminy,
 - c) pisemne powiadomienie wszystkich oferentów, którzy nie otrzymali dotacji, o decyzji Burmistrza wraz z uzasadnieniem,
 - d) przesłanie do wiadomości właściwego merytorycznie wydziału protokołu z posiedzenia komisji, zarządzenia burmistrza w sprawie rozstrzygnięcia konkursu oraz kopie informacji wysłanych do oferentów,
- 9) obsługę administracyjno-techniczną sprawuje wydział/jednostka odpowiedzialna za realizację konkursu,
- 10) ostatecznego wyboru najkorzystniejszych ofert wraz z decyzją o wysokości kwoty przyznanej dotacji dokonuje Burmistrz.

Postanowienia końcowe

1. Program ma charakter otwarty. Zakłada możliwość uwzględnienia nowych form współpracy i doskonalenia tych, które już zostały określone.
2. Zlecenie realizacji zadań publicznych podmiotom określonym w Programie może nastąpić w formach i na zasadach przewidzianych w ustawie lub przepisach odrębnych.
3. Tryb pozyskiwania i sposób wydatkowania środków finansowych na realizację zadania publicznego określa ustawa.
4. Wzór oferty określa rozporządzenie właściwego ministra.